

Ny roshybrid för Sverige påträffad i Orsa

Bengt Oldhammer, Orsa

En mazarin till kaffet är lockande men inte alltid nog. Ibland behövs också en god historia. Här bjuder jag på en sådan från min egen trädgård i Oljonsbyn i Orsa.

Varje försommar blommar det rikligt och vackert av en enkel ros med fem kronblad. Snåret är fem gånger två meter och av tre meters höjd. Varje år har jag försökt artbestämma den men inte lyckats klämma in rosen bland de olika alternativen. Det är något som inte stämt och jag har låtit saken bero. Kommer tid kommer råd har jag tänkt. Här ska jag ju bo och leva resten av livet så varför hasta med lösningen på ett så närallgande och trevligt ”problem”.

I juli 2008 ringde en vän och frågade om jag inte skulle till Stackmora trädgård och lyssna på Nordens största kännare av rosor – Lars-Åke Gustavsson. Han artbestämde dessutom knepiga rosor. Varför inte blev svaret och 30 minuter senare var jag där med mitt exemplar. Troligen en hybrid mellan kanelros och vresros trodde han och lovade att höra av sig. Hybriden ifråga är enligt Thomas Karlssons växtlista ej påträffad i Sverige.

Intermediära karaktärer

Kanelrosen *Rosa majalis* är vanlig i Dalarna och i Siljansbygden på sina ställen mycket vanlig. En variabel art som kan vara allt från 30 cm i höjd till ett par meter. Nyponen har ett kalt skaft. Hybriden med vresrosen *Rosa rugosa* har däremot ett hårigt skaft, precis som hos vresrosen. Nyponen är ungefär lika stora som hos kanelros men har den egenheten att de tidigt ramlar av från rosen. En bra karaktär eftersom det räcker att ta på nyponen för att få dem i handen. Blommorna är större än hos kanelros men mindre än hos vresros, däremot med samma klara röda färg. Kanelrosens blommor är blekare. Ibland blommar hybriderna en andra gång samma säsong, men vanligen inte i någon större omfattning. Stammen är taggig och kraftig men vekare i topparna. Bladen är även de intermediära.

I Digerbergsslutningen där jag bor är det mycket gott om kanelros, vissa år lyser diken och ängskanter röda av nypon på höstkanten. Vresrosen finns odlad här och var, och sprider sig även i dikeskanter.

Att hybriden bara skulle råka finnas på min tomt i Sverige låter ju onekligen otroligt. Troligen har någon planterat den där? Då måste någon ha hittat hybriden och tagit den till en trädgård varifrån sedan rotskott planterats på andra håll? Att hybriden skulle uppstått på min tomt som enda plats i landet verkar mer än otroligt.

Rosupprop

Håll därför ögonen öppna efter hybriden och snoka i kanterna till alla hustomter. Växer rosorna en bit ner i diket ska de för övrigt självfallet med på listan över den ”vilda floran” i Dalarna.

Själv blev fyndet av hybriden en liten sporre för mig att cykla runt och kika på rosor hos folk. Många rossnår har stått länge på samma ställe och kan vara av stort kulturintresse. Att inventera och bevara äldre tiders rosor är viktigt. Alla som har dragning åt detta håll kan läsa mer om POM, programmet för odlad mångfald på www.pom.info. Det handlar om att värna allt från lökar till äpplen, ärtor och rosor.

Om inte mazarinen nu är uppäten kan jag ju berätta att min rotäkt Celestial (gudomlig ros) skjutit skott intill vägrenen. Det blir till att rapportera fyndet i min Atlas-ruta för Dalafloran, en ruta som för övrigt aldrig blir klar. Varje år dyker nya fynd upp liksom nya förekomster. Ängshaverroten som för ett par år sedan bara hade några fyndplatser har väl idag uppåt hundra. Hur ska en eventuell framtida Dalaflorella kunna fånga in sådana snabba förändringar på ett bra sätt?

Nää, nu är både kaffet och mazarinen slut, liksom denna artikel.

Bengt Oldhammer
Stenbergsvägen 79
Oljonsbyn
794 92 Orsa
bengt.oldhammer@telia.com

Litteratur:

- Lars-Åke Gustavsson. Rosor för nordiska trädgårdar, två delar. 1999. Slutsåld, men nytryck finns nu tillgängligt. Outstanding för den rosintresserade. Ett måste.
- Thomas Karlsson. Förteckning över Svenska kärleväxter, 8058 taxa. Svensk Botanisk Tidskrift nr 5 1997.
- Kjell Lundquist. Kultur- och trädgårdsväxter i naturen – kulturhistorisk botanik. I Flora i Skåne sid 63-98. Suveränt kapitel för den som inte botaniserar innanför villatomternas staket utan bara vågar gå på ödetomter. 2007.

